

РАДА СУДДІВ ЗАГАЛЬНИХ СУДІВ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

17 лютого 2012 року

м. Київ

Рішення № 7

Заслухавши інформацію голови ради суддів загальних судів Гвоздика П. О. та керівників робочих груп про результати вивчення стану організації діяльності місцевих та апеляційних загальних судів в м. Києві, АР Крим, Кіровоградській, Запорізькій, Київській областях проведеного на виконання звернення Президента України Януковича В.Ф. щодо забезпечення прав осіб, які тримаються під вартою понад розумні строки, відповідно до статті 113, частини 6 статті 122 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», рада суддів загальних судів

констатує, що порушення строків розгляду кримінальних справ де підсудні перебувають під вартою є неприпустимим явищем в діяльності судів України, оскільки підриває авторитет судової влади та не сприяє захисту конституційних прав громадян України.

В ході проведеного вивчення стану організації робочими групами було встановлено ряд об'єктивних та суб'єктивних причин, які призвели до порушення судами строків розгляду кримінальних справ, по яких підсудні утримуються під вартою.

Рада суддів загальних судів вважає, що до об'єктивних причин, які впливали на несвоєчасність розгляду справ, за якими особи утримуються під вартою, слід віднести ті обставини, що кримінально-процесуальним кодексом України не визначені чіткі критерії, за якими суди мають обирати стосовно підозрюваних чи обвинувачених запобіжний захід – тримання під вартою.

Відсутність таких критеріїв призводить до того, що суди областей задовольняють клопотання органів досудового слідства про обрання стосовно особи запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Суди не завжди дотримуються виваженого підходу при розгляді таких подань на стадії досудового слідства.

Негативно впливає на строки вирішення судами кримінальних справ, за якими особи утримуються під вартою, і значне надходження на розгляд судів справ та матеріалів, а також та обставина, що в судах протягом тривалого часу не заповнюються вакантні посади суддів, що призводить до збільшення навантаження на суддів, а відповідно - і до порушення процесуальних строків розгляду справ. Так у місцевих загальних судах утворилась значна кількість вакантних посад суддів.

Слід також зазначити, що на несвоєчасність розгляду кримінальних справ у судах впливає низька якість роботи органів дізнання, досудового слідства та правоохоронних органів.

Вказане призводить до того, що суди змушені повертати кримінальні справи прокурору для проведення досудового слідства або для усунення порушень вимог статей 228-232 КПК України.

Неповнота досудового слідства призводить до того, що суди в ході судового слідства змушені призначати по справах судові експертизи, для проведення яких необхідно значний час, і весь цей час особи продовжують утримуватися під вартою.

Так із залишку нерозглянутих кримінальних справ місцевими загальними судами Запорізької області, провадження у яких не зупинено, 2 128 справах були зроблені відкладення розгляду з наступних підстав:

- 247 разів – у зв'язку з хворобою підсудного;
- 215 разів – у зв'язку з неявкою до суду прокурора та інших учасників процесу;
- 104 рази – розгляд справ було відкладено у зв'язку з призначенням судових експертиз;
- 75 разів – відкладення справ пов'язані з клопотанням прокурора про зміну обвинувачення;

– 308 разів – розгляд справ відкладався у зв'язку із наданням доручення органу розслідування провести певні слідчі дії (ст. 315-1 КПК України), невиконання цих доручень в установлений судом строк потягнуло 47 відкладень справ.

До об'єктивних причин, які перешкоджають судам своєчасно вирішити справи даної категорії, відноситься також неналежне матеріально-технічне забезпечення загальних судів.

Специфіка розгляду кримінальних справ, по яких особи утримуються під вартою, пов'язана із тим, що вказані справи можуть бути розглянуті судами лише в залах судових засідань, які обладнані металевими решітками для утримання осіб, які перебувають під вартою. До причин тривалого не розгляду слід віднести і саме таку обставину, як відсутність потрібної кількості слідчих ізоляторів обладнаних належним чином.

Так в м. Севастополі відсутній слідчий ізолятор, є лише ізолятор тимчасового тримання (ІТТ), в якому на даний час можуть одночасно утримуватися лише 40 осіб, 20 осіб із яких може бути доставлено у суди м. Севастополя для розгляду кримінальних справ.

В ході проведення вивчення, робочими групами також було встановлено, що більша частина місцевих судів не мають достатньої кількості залів судових засідань, що, в свою чергу, призводить до того, що судді можуть розглядати такі кримінальні справи виключно в порядку черговості.

Систематичними є випадки, коли органи внутрішніх справ не доставляють у судові засідання підсудних, які утримуються під вартою.

Так наприклад, значна кількість судових засідань по кримінальних справах в місцевих судах Кіровоградської області не відбувається через те, що органи внутрішніх справ не доставляють у судові засідання на вимогу суду підсудних, які утримуються під вартою, про що свідчать не тільки протоколи судових засідань, але й листи Олександрійського МВ УМВС, які знаходяться в матеріалах кримінальних справ.

Враховуючи вищевикладене, з метою викорінення причин необґрунтованих порушень строків тримання під вартою, **рада судів загальних судів**

В И Р І Ш И Л А:

1. Інформацію про стан організації діяльності місцевих та апеляційних загальних судів м. Києва, АР Крим, Кіровоградської, Запорізької, Київської областей при обранні запобіжного заходу у вигляді взяття під варту на стадії досудового слідства та додержання строків розгляду кримінальних справ, за якими підсудні тримаються під вартою, з огляду на вимоги Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практику Європейського суду з прав людини взяти до відома.

2. Зобов'язати голів апеляційних судів щомісячно не пізніше 5 числа кожного місяця звіряти зі слідчими ізоляторами кількість осіб, що знаходяться під вартою і рахуються за судами та доводити отриману інформацію до суддів першої інстанції.

3. З метою скорочення строків тримання під вартою запровадити практику вручення копій вироків засуджених негайно після проголошення вироку.

4. Головам апеляційних судів, заступникам голів апеляційних судів, секретарям палат з розгляду кримінальних справ при організації надання методичної допомоги, звертати увагу на наявність в судах справ де підсудні тримаються під вартою понад 3 місяці. По таких справах спільно з головуючим по справах розробляти плани розгляду справ.

5. Звернутися до Національної школи суддів України з пропозицією розробити та розпочати викладання спецкурсу з розгляду багатоепізодних справ та справ з кількістю підсудних, що перебувають під вартою більше 5 осіб.

6. Звернутися до керівництва МВС України з проханням терміново розробити нові нормативні документи з питань конвоювання підсудних, виконання доручень з доставки свідків та інших учасників кримінального процесу, а також щодо збільшення чисельності цих підрозділів до кількості необхідної для забезпечення доставки та охорони підсудних по всіх кримінальних справах, що призначаються судами до розгляду в один день.

**Голова ради
суддів загальних судів**

(копія)

П. О. Гвоздик

**Секретар ради суддів
загальних судів**

(копія)

О. О. Запорожченко